

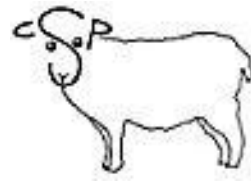
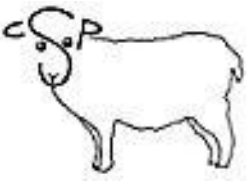

KOYUNCULUK MANDIRALARINDA ÜREME YÖNETİMİ VE SORUNLARI

PROF. DR. ERSİN İSTANBULLUOĞLU

- Bu gün koyun ve Keçi işletmelerinde ekonomik kayıplara yol açan en önemli sorunlar döl verim düşüklüğü ve yavru atmalardır
- Döl verimi yönünden hedef, Koyunlardan her yıl ortalama 1.7 kuzu almaktır
- Koyunculukta bir koyunun değeri değeri yaşamı boyunca ürettiği yavru ve süt yani yetiştiriciye sağladığı kar ile ölçülür

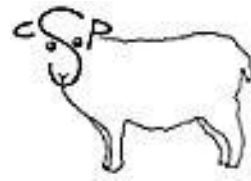
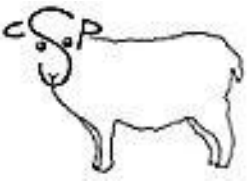

DÖL VERİMİNİ ARTIRMAK

Günümüzde hayvancılık işletmelerinin en belli başlı amaçlarından biri döl verimini arttırmaktır. Bu amaca ulaşmak için gerekli olan hedefler:

A - Koyun başına sürü ortalaması olarak Daha fazla kuzu elde etmek; bunu sağlamak için: Sürünün genetik potansiyelini arttırmak ve iyi Beslemek şarttır

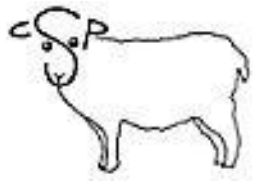
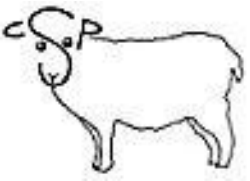

Genetik potansiyel

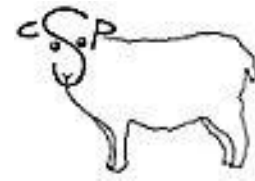
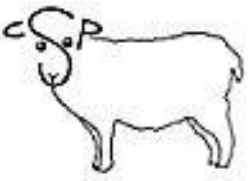
- Saf yetiştirme
- Melezleme
- Seleksiyon

İkizlik oranındaki artış ve hızlı büyüme
bu hedefin belli başlı göstergesidir

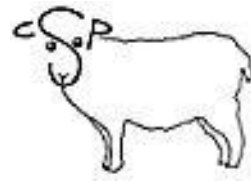
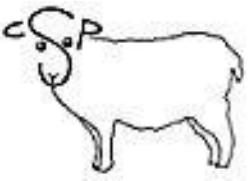

- 3-4 yılını tamamlamış sürülerde ve bilhassa tek ırktan oluşan sürülerde sürü içi seleksiyon programının uygulamaya konması, karlı bir işletmenin oluşturulmasının ana şartıdır.
- Seleksiyon programının başarıya ulaşması için bazı uygulamaların aksatılmadan sırasıyla yapılması gerekir.

- Yıl içinde birden fazla , ve 2 yılda
- üç doğum sağlamak
- **Sürüde kısır koyun oranını %3 de tutmak**
- **Koyun ölümlerini % 2 de tutmak**
- **Sürüde döl verimli koyun oranını % 95 de tutmak**
- **Toplam doğan kuzu sayısının/ mevcut damızlık koyunlara oranını % 1.81 civarında tutmak**

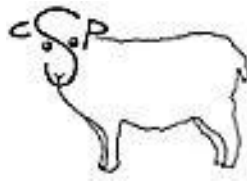

- **Seleksiyon programının başlangıcında ilk yapılması gereken iş hangi özelliklerin seleksiyonunun yapılacağıнын Veteriner Hekimle birlikte belirlenmesi gerekir**

- **Bu özelliklerin başlıcaları şunlardır:**

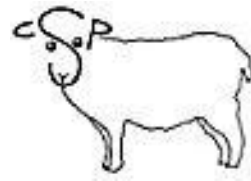
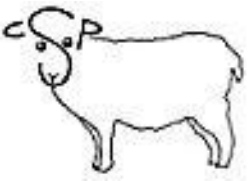
A- Fertilite (doğurganlık)

Gerek ırklar ve gerekse bireyler arasında farklılıklar vardır

- **Bilhassa çevre şartlarının yetersiz(yetersiz beslenme, ısı stresi gibi) olduğu işletmelerde doğurgan olan ırk ve bireylerin seçimi şarttır.**
- **Gebelik dönemi: Bu dönemim uzatılması çok önemlidir.Bazı ırklar bütün yıl boyunca gebe kalabilirler.Diğer bazı ırklarda ise gebe kalma birkaç ayla sınırlıdır.**

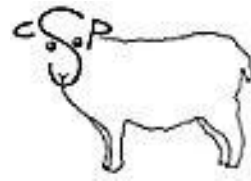
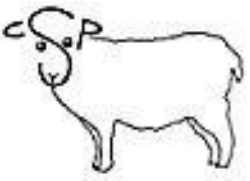

- Uygun olmayan şartlara uyum ve gelişme:

SINIRLI BESLENME VE UYGUN OLMAYAN KOŞULLARA UYUM BİR IRK VE BİREY ÖZELLİĞİDİR.

- İkizlik:
- Çoğul gebelik bir ırk özelliği olup ancak beslenme şartlarının yerli olduğu şartlarda ortaya çıkar.

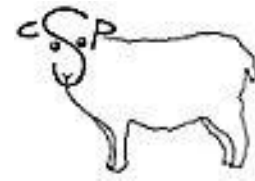

- **Sexual olgunluk yaşı:**

Genelde iyi bakım ve beslenmeyle dişi kuzular 12-15 aylar arasında sexual olgunluğa ulaşırlar. Erkek sexual olgunluğa ulaşabilme bir ırk ve birey özelliğidir. Bu yönde seleksiyon karlı bir işletme için gereklidir.

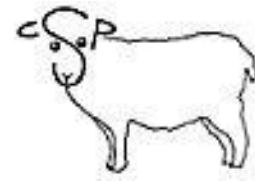
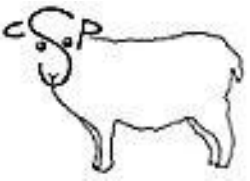
- **Büyüme hızı:**

Büyüme hızı faydalı bir seleksiyon kriteridir. Irklar ve bireyler arasında farklılıklar gösterir.

- **Yapağı özelliği :**
- **Yine bir önemli seleksiyon kriteridir. Seleksiyon ince , orta, ve kaba yapağı özelliklerine göre planlanır. Kalınlık, Uzunluk ve kemp(köpek kılı oranı azlığı) belli başlı seçim özellikleridir**

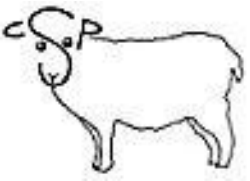

YILLIK TAKVİM

Mandra sahibi her yıl Veteriner Hekimi ile birlikte yıllık sürü üretim ve sağlık takvimi geliştirmelidir. Bu takvim aşağıdaki dönemlerden oluşur:

- Koç katımından önceki dönem(45 gün)
- Koç katımı (60 gün)
- Kuzulamadan önceki dönem(90 gün)
- Kuzulama (60 gün)
- Sütten kesmeden önceki dönem /laktasyon (60-80 gün)
- Sütten kesmeden sonraki dönem(30-50 gün)

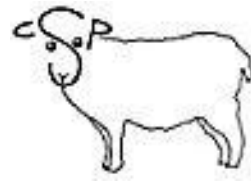
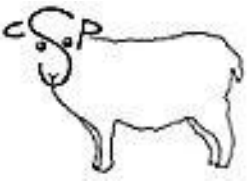

Koç katımından önceki dönem:

Bu dönemde Koç/Koçlar katıma hazırlanmalıdır.

**A- Koçların Veteriner hekim tarafından klinik muayeneleri yapılma;
Mümkünse spermaları muayene edilmelidir.**

B- Koçlar genel bir parazit ilaçlamasına tabii tutulmalıdır.

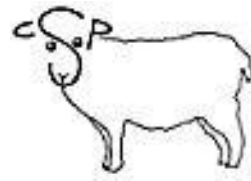
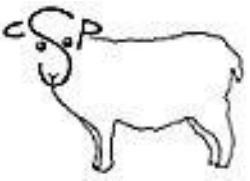
- Bu dönemde koçlara günde 200-250 gram tahıl verilmeli(flushing) ve kalışyeli otlarla beslenmelidir
- Koçlar *Campylobacter vibrio* ve *Chlamydia* hastalıklarına karşı aşılanmalıdır.
- Koç katımından 2-3 hafta evvel, varsa kastre edilmiş(teaser) erkek hayvanlardan birkaç tane sürüye katılmalıdır
- Koçlar kırkılmalıdır.

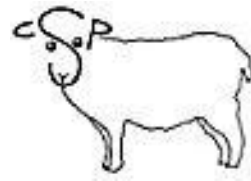
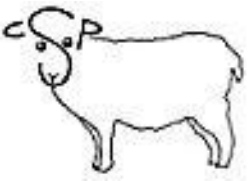
Koç Katımı tohumlama

- **Aşım günleri kayıt edilmelidir.**
- **İç parazitler yönünden koyun ve koçlar muayene edilemi ve tedavi edilmelidir.**
Evvela erişkin koyunların aşımı gerçekleştirilmeli; sonra ilk gebeliğine hazır dişiler (7 aylık ve yukarısı) tohumlanmalısır,
- **Koçlar iyi beslenmelidir**

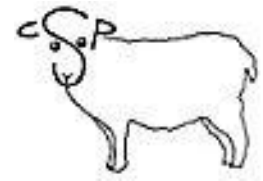
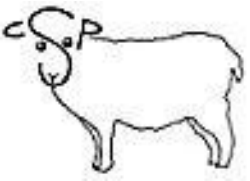
- **Kuzulamadan önce:**
- **Sürü günlük muayene edilmelidir.**
- **Kuzu barınakları hazırlanmalıdır**
- **Gebelik testleriyapılmalıdır.**
- **Her 100 kg canlı ağırlık için bu dönemde koyun başına 200-250 gm takıl verilmelidir.**
- **Koyunlar Enterotoxemiâ aşısıyla aşılanmalıdır.**

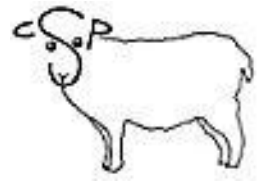
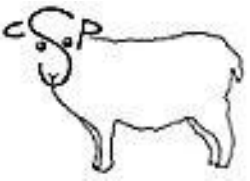
Kuzulama

- - Güç doğumlara Veteriner gelinceye kadar muayene edebilmek için bilgi sahibi olun.
- Kuzuların göbek kordunu yerine tentürdiyod uygulayın
- Koyunların sitlerini Mastitis yönünden inceletin
- Koyun ve yavrusu kuzu 1-3 beraber tutun
- Koyunları iit besleyin
- Koyunları parazit ilacıyla ilaçlayın
- Erkek kuzuları kastre edin
- Kuyruk kesimi, yapın
- Tek yavruya sahip koyunları ikiz ,üçüz yavrusu olanlardan ayırın
- Koyunlara günde 200-1250 gram tahıl verin

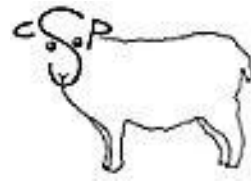
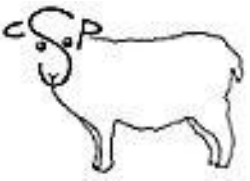
- **Sütten kesme/ Laktasyon(60-80 gün)**
- **Kuzulara enterotoxemia karşı aşılanmalı**
- **Koyunlara günde 200-250 grç tahıl ve kaliteli, ot verin**
- **Kuzuları sütten kesin**
- **Annenin rasyonundan tahılı kaldırın**

Sütten Kesimden sonra ki dönem

- Sürüden çıkarılacak koyunların seçimi
- Besiye alınacak veya satılacak erkek kuzuların seçimi
- Klinik muayeneler
- Kayıtların tutulması

**TEŞEKKÜR
EDERİM**